

Tema

Humanitære interventioner

Gaia sætter fokus på den svære debat om humanitære interventioner. Er humanitære interventioner en uhensigtsmæssig nødvendighed, uselvisk brug af magt eller et røgslør over neoimperialisme? Læs artiklerne: Uselvisk magt, Mellem FN og korrupte gangstere og Spørgsmål om humanitære interventioner.

Læs også om:

Anerkendelse af Palæstina
Migrantarbejde i Dubai
Sundhedsprojekt i Chiapas

**Har du glemt at
betale kontingent?**

**Hvis du betaler dit kontin-
gent for 2011 nu, kan du
være med til at sikre, at IF
også fremover kan mod-
tage støtte fra DUF (Dansk
Ungdoms Fællesråd).**

**IF mangler betalende medlem-
mer under 30 år for at kunne
modtage den årlige støtte fra
DUF. Hos DUF "tæller" man
kun som medlem, hvis man
har betalt sit kontingent og
er under 30 år. Det er derfor
vigtigt, at du husker at betale
dit kontingent.**

Sådan gør du:

1. Websiden:
[www.internationaltforum.dk/
betal-dit-kontingent-online](http://www.internationaltforum.dk/betal-dit-kontingent-online)

2. bankoverførsel til:
reg: 8411 konto: 4017999

**Er dine venner medlem af
IF? Du kan hjælpe IF ved at
opfordre dem til at melde sig
ind.**

[www.internationaltforum.dk/
blivmedlem](http://www.internationaltforum.dk/blivmedlem)

GAIA udgives fire gange årligt af Internationalt Forum (IF). IF er en ungdomsorganisation, der siden 1970 har været aktiv i oplysningsarbejde om fortrinsvis den 3. Verden, indsamlingsarbejde til folkelige organisationer og frihedsbevægelser, protestkampagner mod krænkelse af menneskerettigheder samt udsending af unge til arbejde i folkelige organisationer i den 3. Verden. Geografisk er arbejdet koncentreret om Latinamerika, Mellemøsten, Sydøstasien, EU og Baskerlandet.

Redaktion:
Anne Rehder, Esben Frost, Maiken Guttorm, Lars Gaardsøe, Tobias Frost, og Maria Capion.

Artiklernes indhold udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens holdning.

Oplag: 1200
Tryk: Eks-Skolens Trykkeri ApS.
ISSN: 0908-2492

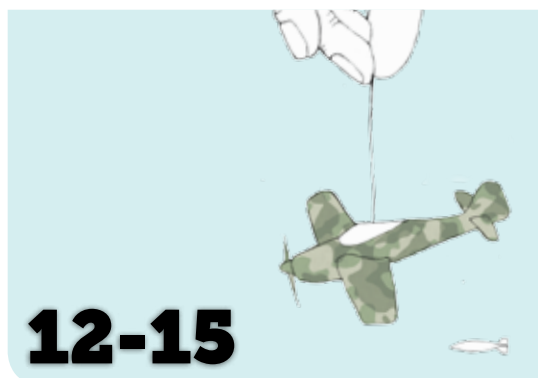
Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N
Tlf: 35 37 18 89

gaia@internationaltforum.dk
www.internationaltforum.dk

Medlemsskab af IF inkl.
GAIA-abonnement: 100 kr. pr. år.
Særskilt Abonnement: 200 kr pr. år

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 04** Leder: Hvem bestytter hvem?
- 06** Uselvisk magt
- 12** Spørgsmål om humanitære interventioner
- 16** Mellem FN og gangstere
- 22** Er den sidste udvej en palæstinensisk stat?
- 28** På skuldrene af asiatiske arbejdere
- 32** Konkret solidaritet med zapatisterne

Leder:

Hvem beskytter hvem?

Humanitære interventioner er efterhånden blevet et helt centralt begreb, når statsledere af alle slags skal forklare og begrunde militære operationer i andre lande. Senest har vi set det i forhold til Libyen, men eksemplerne er mange, og selvom krigen i Afghanistan og Irak ikke beskrives som rene humanitære operationer, så var de humanitære hensyn begrundelser afgørende. Men der skal ikke rises meget i argumenternes overflade før det bliver tydeligt, at de ædle motiver ikke alene kan forklare baggrunden for aktionerne.

Der er også sjældent enighed om hvilke krige, der er humanitære, og hvilke der ikke er. Med NATOs bombardementer i Libyen er denne diskussion endnu engang blevet aktualiseret. Derfor er dette nummer fra Gaia dedikeret til temaet. Vi vil blandt andet forsøge at trække nogle historiske linjer i de humanitære interventioners udvikling fra Biafrakrigen i 1968 over Bosnien i 1992. Derudover vil vi undersøge nogle af de konflikter, hvor såkaldte fredsbevarende tropper bliver en integreret del af et rodet samsurium af nye magtkampe. Dette er situationen i Den Demokratiske Republik Congo er skræmmende eksempel på.

Historien er fyldt med eksempler for at stater har begrundet krige med et ønske om at forhindre overgreb på civile, som da Nazisterne besatte af den østrigske provins Suderlandet i 1936 eller da USA i 1898 erklærede krig mod Spanien, angiveligt på grundlag af uhørte grusomheder mod befolkningen på Cuba. Og

selvom der stadig langt fra findes en entydig definition af begrebet, er det i løbet af de sidste ti år blevet formuleret som et princip om at verdenssamfundet er forpligtet til at beskytte civile mod folkemord eller forbrydelser mod menneskeheden. Dermed indføres en undtagelse i staternes ellers ukrænkelige suverænitæt.

Tidligere FN Generalsekretær Kofi Annan var med til at igangsætte denne nye diskussion af humanitære interventioner, da han ved FNs generalforsamling i 1999 retorisk spurgte:

"Hvis humanitær intervention er et uacceptabelt angreb på suverænitæt, hvordan skal vi så reagere på et Rwanda, på Srebrenica - på omfattende og systematiske krænkelse af menneskerettigheder, der fornærmer ethvert forskrift om vores fælles menneskelighed?"

Den nye doktrin blev enstemmigt vedtaget ved FN Topmødet i 2005 og fik overskriften "Responsibility to Protect" - der kan oversættes med "ansvar eller forpligtelse for at beskytte".

Hovedprincippet er at staternes suverænitæt indebærer et stort ansvar. Ansaret for at beskytte statens borgere ligger hos staten selv, men hvis en stat ikke lever op til sit ansvar, og en befolkning udsættes for alvorlige lidelser, og staten ikke er villig eller i stand til at stoppe eller undgå disse, træder princippet om det internationale samfunds pligt til at beskytte i stedet for princippet national suverænitæt.

Med den udbredte anerkendelse

af princippet om "Responsibility to Protect" skulle der så være etableret et folkeretlig juridisk grundlag for at det internationale samfund, hvad end det så er for en størrelse, kan forhindre massakre og etniske udrensninger som Rwanda. Men i praksis har det vist sig, at det er magtfordelingen i Sikkerhedsrådet, der ender med at afgøre hvor situation falder ind under princippet.

Både historisk og aktuelt er der delte meninger. Både på venstrefløj, der debatterer dilemmaerne og blandt NGO'er der nu sikere at blive fanget i krydsilden, når grænsen mellem militære operation og humanitær hjælp og udviklingsbistand udviskes.

Men trods dilemmaer og selvom tilliden til Sikkerhedsrådets dømmekraft ikke er overvældende, vil diskussionen fortsætte. Det vil den så længe en antiimperialistisk venstrefløj ikke har et konkret modsvar til NATO-landenes aktivistiske udenrigspolitik. Billedet, som krigen i Libyen efterlader, viser at NATOs bomber gjorde det en folkelig opstand ikke kunne, nemlig væltede en brutal diktator. Men prisen er lige så klar, for nu står de selv samme landes virksomheder på spring for at få del i rovet.

Tilbage står spørgsmålet om, hvordan venstrefløj effektivt kan støtte undertrykte befolkninger imod staters overmagt uden at overlade til dem til NATO og FNs sikkerhedsråds luner. Det er det svar, som befolkningerne i blandt andet Syrien, lige nu venter på.

Gaiaredaktion, November 2011

Uselvisk magt

Begrebet "humanitær intervention" er kendetegnende for vor tid, og danner baggrund for beslutningen om at angribe i Libyen. Humanitære interventioner deler vandene – for nogle repræsenterer det vestens uselviske brug af magt, for andre er det et røgslør der skal dække over nutidens progressive imperialism.

ADAM CURTIS

Jeg vil fortælle historien om, hvordan denne forståelse blev født, og hvordan den har udviklet sig til at dominere tankesættet hos en hel generation af progressive mænd og kvinder i Europa og USA.

Det er en fortælling om en ge-

neration, der blev desillusioneret over traditionel magtpolitik. De troede, de kunne fortrænge de gamle, korrupte magtstrukturer og etablere direkte forbindelser til uskyldige ofre for krig rundt om i verden.

Det var et storstilet utopisk projekt, der tog sin begyndelse i Afrika i midten af 60'erne, og som spredte sig over resten af kloden.

Men i 1990'erne blev det korrumpet af selve det, det var sat i værk for at gøre op med – vestlig magtpolitik.

Og idéen lader til endeligt at være afgået ved døden, da et hotel i Bagdad blev bombet i 2003.

Vi ser nu idealets genfærd vende tilbage i en halvhjertet udgave, i hvilken tro og håb er afløst af nervøsitet.

Biafra blev startskuddet

Den moderne æra med humanitære interventioner begyndte med Biafrakrigen i 1968. Det er et fascinerende øjeblik i historien, fordi det er der forståelsesrammen – det nutidige filter, hvor-

BAG OM ADAM CURTIS

Adam Curtis er en britisk dokumentarist og skribent. Teksten er tidligere bragt på Curtis blog på BBC, hvor der også er links til klip fra til de film, der refereres til i teksten (www.bbc.co.uk/blogs/adamcurtis/2011/03/). Artiklen er redigeret og oversat af redaktionen.

med vi opfatter alle humanitære tragedier – stammer fra.

Den østlige del af Nigeria havde erklæret deres selvstændighed fra resten af landet, og døbt deres nye stat Biafra. Som svar angreb det nigerianske militær oprørsregeringen, og det gik grueligt galt for biafranerne, mens Vesten vendte det blinde øje til. Alt imens solgte den britiske regering masser af våben til nigerianerne.

Men så opstøvede Biafras regering et lille, mystisk PR bureau i Genève ved navn MarkPress, der satte sig for at ændre europæernes opfattelse af krigen. Det

lykkedes for firmaet at vende opfattelsen af situationen fra at være en politisk konflikt i en fjern verdensdel til at være noget hjerteskræende dramatisk.

Det blev en moralsk kamp mellem onde nigerianske politikere – godt hjulpet af kyniske og korrupte politikere i London, der solgte våben – og de uskyldige ofre for den hungersnød, der fulgte i kølvandet på krigen.

De britiske aviser kastede sig over historien, og en ny bevægelse opstod, drevet af moralsk harme og lede ved den gamle garde i britisk politik, der ved at sælge våben trak befolkningens lidelser i langdrag.

Konflikten blev tilpasset en skabelon, der kom til at definere bevægelsen i fremtiden – den gode krig. Retfærdig modstand mod ondskab og beskyttelse af uskyldige mennesker uanset hvor i verden det foregik.

Nøjagtig som modstanden mod fascismen under Anden Ver-

denskrig.

Men Biafra røbede også de farer ved dette forsimplede syn på krig, som fortsat hjemsøger den humanitære bevægelse.

I starten af 90'erne lavede BBC's Timewatch et særdeles godt tv-program om Biafra, hvor journalister fortalte, hvordan de byggede videre på PR-bureauets fodarbejde. De skabte det billede, der skulle komme til at definere fremtidens pressedækning af humanitære katastrofer: Det sultende barn.

Programmet postulerede dog også, at den nødhjælp som skyldede ind til Biafra på grund af billederne, skabte en frygtelig og uforudset situation – den gjorde det muligt at fortsætte krigen endnu 18 måneder, og bidrog således til flere hundrede tusinders død.

Mange fra nødhjælpsorganisationerne har benægtet det. Men i

programmet er der også et interview med oprørslederen Oberst Ojukwu, der utvetydigt fortæller, at han brugte de penge, han fik af nødhjælpsorganisationerne, til at købe våben, så de kunne blive ved med at kæmpe.

Ofre er altid neutrale

Fra historien om Biafra skulle der komme en ny idé til, hvordan man kunne redde verden, og manden, der skabte den, var en ung fransk læge ved navn Bernard Kouchner.

Kouchner havde arbejdet for Røde Kors i Biafra, men væmmedes over organisationens beslutning om ikke at offentliggøre den etniske udrensning, den nigerianske regering var i gang med.

Det samme var tilfældet under Anden Verdenskrig, hvor Røde Kors ikke ville kompromittere deres "neutralitet" ved at afsløre de rædsler, de så i koncentrationslejrene.

Kouchner sagde op og tog tilbage til Paris, hvor han dannede Læger Uden Grænser (MSF). Kouchner mente, at neutralitet var det samme som at være medskyldig. MSF skulle ikke være medskyldig – de skulle være på ofrenes side.

Kouchner og flere andre medstiftere af MSF havde været marxister eller revolutionære maoister, men havde mistet troen på de utopiske idealer. Derfor satte de sig for at genudvikle idéerne om befrielse af 3. verdenslande.

Befrielse skulle ikke baseres på politiske begreber som højre og venstre, men skulle handle om at redde individer fra totalitarismens greb, uanset politisk ståsted.

De ville ikke være neutrale, de ville vælge side. Men det skulle være ofrenes side, fordi ofre er neutrale.

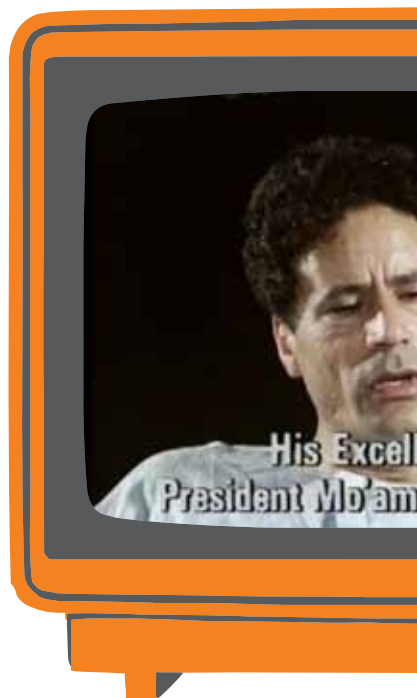
Deres første slogan lød: "Der findes hverken gode eller onde ofre", og i 1979 fik Kouchner lejlighed til at demonstrere dette på dramatisk vis. Han lejede et skib for at hente de vietnamesiske bådflugtninge, der var undsluppet det kommunistiske styre, som nu havde magten i Vietnam.

Venstrefløjen – og mange progressive – var chokerede, fordi disse mennesker var 'onde ofre' i og med, at de flygtede fra de noble anti-imperialister, der havde besejret USA.

Gadaffi intervenserer humanitært

Samtidig med at den humanitære bevægelse vandt momentum, fandt flere af de despoter, der i de kommende år skulle blive mål for denne nye idealisme fodfæste.

Mange af dem var tillige resultater af den kommunistiske drøms sammenbrud, bl.a. Pol Pot, Saddam Hussein og Muammar Gadaffi. Ligesom Kouchner forsøgte de også at genopfinde de revolutionære tanker – som i deres udgaver fik katastrofale følger.

Jeg opdagede en slags fluepå-væggen dokumentar fra 1976, i hvilken man følger Muammar Gadaffis daglige regeren i Libyen. Et af dokumentarens højdepunkter er afsnittet om hans mor og far, som stadig bor i et telt ude i ørkenen. Fru Gadaffi forklarer, at hendes søn har insisteret på, at de fortsat skal bo i deres gamle telt, indtil alle andre libyere har fået tag over hovedet i moderne huse. Gad vide om de nogensinde kom ud af deres telt.

Dokumentaren viser med al tydelighed, hvor brutalt og undertrykkende Gadaffis regime er, samt at han har fængslet og tortureret tusindvis af sine modstandere.

Men undervejs tager filmen en fascinerende drejning, da intervieweren beder Gadaffi forklare, hvorfor han har sendt libyske tropper af sted for at hjælpe palæstinenserne med at kæmpe mod israelerne, og hvorfor han har sendt agenter i det ærinde at vælte præsident Sadat i Ægypten.

Gadaffi kaster sig ud i en forklaring af, hvordan lande som Libyen har pligt til at blande sig i andre landes anliggender, når folket un-

dertrykkes af autokrater eller tyranniske regeringer, for at hjælpe med at befri dem. Det indbefatter at hjælpe med at befri Ægypten og Tunesien.

Det betyder også, at politikere som han selv, er i deres gode ret til at intervenere i Nordirland til fordel for IRA, fordi de er undertrykt af den britiske regering.

De er også ofre.

Gadaffis argument var en sær refleksion over den teori, Kouchner og andre tidligere venstrefløjensmedlemmer var i færd med at udvikle.

De havde også kurs mod idéen om væbnet intervention.

Dine fjenders fjenders fjender

I 1980'erne blomstrede den humanitære bevægelse – specielt i Afghanistan. Men i samme land stødte bevægelsen også på et omfattende politisk problem.

Mænd og kvinder fra det der nu blev kaldt "lægebevægelsen", tog op i bjergene for at behandle ofrene for sovjetiske angreb. De udviste stort mod, og var dermed i stand til at redde mange civile afghanere.

Men de hjalp også Mujaheddinerne, og ud fra de humanitære idealer var dette ikke noget problem, da Mujaheddinerne udfordrede Sovjetunionens totalitarisme. De var

også ofre, og de gjorde modstand, så det var moralsk acceptabelt at hjælpe dem. Der var bare lige det pinlige faktum for bevægelsens eksmarxister og eksmaoister, at Mujaheddinerne blev støttet, finansieret og bevæbnet af amerikanerne.

Hvilket betød, at de var en allieret i USA's globale imperialism.

Men så trådte en gruppe franske filosoffer til med en teori om at samarbejde med det amerikanske militær kunne forsvares, og måske endda bruges til at revolutionere verden, hvis den humanitære bevægelse kunne spænde det for deres vogn.

Gruppen af filosoffer blev anført af eksmaoisten Andre Glucksmann, som havde vendt sig mod venstrefløjen, og udviklet sin egen teori om "anti-totalitarisme". Glucksmann var dog ikke alene, men del af en gruppe fremadstormende intellektuelle i de sene '70'ere kaldet Nouvelle Philosophie eller Ny Filosofi. Bernard Kouchner stod for dem som en actionhelt, der omsatte deres idéer til praksis. En anden prominent figur var den glamourøse Bernard-Henri Lévy.

Glucksmann pakkede ikke sit budskab ind, og kaldte konsekvent alle undertrykkende omstændigheder rundt om i verden for "Auschwitz" – selv hungersnød kunne falde under betegnelsen.

Det var genkomsten af spøgelse fra Anden Verdenskrig.

Ifølge Glucksmann havde magtfulde folk retten til at intervenere i andre samfund for at undgå "Auschwitz" – også ved hjælp af amerikansk magtudøvelse.

Magtanvendelse behøvede ikke altid være undertrykkende – hvis magt blev brugt anstændigt, kunne det frisætte de undertrykte.

Og det var ikke kun i form af lægehjælp, men også "væbnet modstand".

Og så skete massakren i Srebrenica i juli 1995, som på dramatisk vis så ud til at understøtte Glucksmanns teori.

Humanitær militarisme

Da den bosniske splittelse udløste en krise i 1992, strømmede FN og humanitære grupper til for at forsøge at hjælpe ofrene for serbisk aggression.

Men det gik snart op for dem, at deres tilstedeværelse blev udnyttet af vestlige regeringer til at fraskrive sig ansvar for at gå ind i konflikten.

Journalisten David Rieff skrev: "Hensigten var enkel, hård og brutal. I stedet for at involvere sig

politisk og med militæret i baghånden kunne de vestlige regeringer, i en konflikt de ønskede at kontrollere, støtte en humanitær indsats af enorme proportioner for at dæmpe de værste konsekvenser. En FN-talsmand udlagde strategien som 'kontrol gennem velgørenhed'.

Derfor samledes de tusindvis af civile i Srebrenica, fordi de troede, de var under FN's beskyttelse. Men da General Mladic' serbiske tropper marcherede ind i byen, rørte FN tropperne sig ikke ud af stedet. Løftet om beskyttelse havde kun gjort det lettere for serberne at dræbe mere end 8.000 mennesker.

FN's særlige udsending I Bosnien, Jose Maria Mendiluce, indså, at Glucksmann havde ret:

"Du kan ikke modsvare fascisme med nødhjælp. Vi vil kun være i stand til at bidrage til resterne af Bosniens overlevelse og til at se os selv i øjnene, hvis vi holder op med at vægte neutralitet højere end skelnen mellem mordere og ofre. Hvis vi beslutter os for at støtte Bosniens desperate kamp mod en fascistisk etnisk udrensning."

Få måneder senere tvang amerikanske luftbombardementer under ledelse af NATO serberne til forhandlingsbordet. Der var stort set ikke nogen, der havde noget at indvende. Det var Den Gode Krig, i hvilken de venstreorienterede humanister var ble-

vet allieret med deres gamle, imperialistiske fjende – USA.

Srebrenica førte til en besynderlig ny hybrid – humanitær militarisme. Og i løbet af 90'erne fik idéen kapret opbakning blandt en generation af venstreorienterede europæere.

De havde lige siden venstrefløjens kollaps i starten af 1980'erne været på udkig efter en ny måde, hvorpå man kunne ændre verden. Nu havde de fundet den: En humanisme der gav mulighed for at ændre, og ikke blot lindre, situationer rundt om i verden til det bedre.

Selv franske filosoffer bakkede idéen op.

"Tony, Tony, Tony!"

En af den generations mest begejstrede var Tony Blair, som i 1999 bragte denne humanitarisme sin største triumf.

Det lykkedes Blair at overtale en forbeholden præsident Clinton til at deltage i et NATO-ledet bombetogt for at stoppe serbernes forbrydelser i Kosovo. Og han stod ved beslutningen, selv da det så ud til at gå galt.

Tony Blair fik en heltemodtagelse, da han besøgte Kosovo i 1999, og hans besøg i en kosovansk flygtningelejr ved den makedonske grænse og efterfølgende tale var en speciel oplevelse. Det er desuden et betydningsfuldt øjeblik i nyere historie. Hvis man iagttager Blairs an-

sigt, mens han baner sig vej gennem den begejstrede menneskemængde, der råber "Tony, Tony, Tony", er det nemmere at forstå, hvorfor han fire år senere førte Storbritannien i krig i Irak.

Det minder også i uhyggelig grad om Kouchner og de andre læger, som tyve år tidligere sejlede til Sydøstasien for at redde de vietnamesiske bådflygtninge.

For Kouchner blev dette også en sejr. Han blev udnævnt som leder af en overgangsregering i Kosovo, og gik i gang med at skabe et nyt demokrati.

En god del af hans personale var tidligere venstre-revolutionære fra 68, og en af NATO-generalerne havde kæmpet i Paris' gader.

Kouchner fandt dog snart ud af, at ofre ikke altid er uskyldige. Mange forskellige etniske grupper udgjorde Kosovos befolkning, og de havde alle et udestående med hinanden. Det betød, at grupperne på samme tid var både ofre og forbydere.

Efterhånden stod det klart, at bekæmpelse af ondskab ikke altid medførte det godes triumf.

Det blev slået fast under Irakkrigen i 2003.

Bomben i Baghdad

Kouchner og mange andre tilhængere af humanitære interventioner tøvede med at støtte invasionen – de stolede ikke på Bush-administrationen, og mis-

tænkte dem for at ville bruge den til at dække over noget andet. På den anden side så de gerne Saddam Hussein fjernet fra magten, så mange millioner irakere kunne blive fri for deres "fascistiske" tyran.

Umiddelbart efter invasionen tog mange af Kouchners folk fra Kosovo til Bagdad for at stable en FN-tilstedeværelse på benene. Lederen Sergio Viera de Mello var en brasiliansk humanitarist med en fortid som venstreorienteret i 1960'erne.

” De troede, at hvis de kunne forhindre ondskab, ved at befri undertrykte ofre for despoter, så ville alt automatisk blive godt.

De indrettede kontorer på Canal Street Hotel i Bagdad. Men den 19. august 2003 sprang en stor bilbombe under en pressekongference. Bilen var blevet kørt hen under vinduet i Sergio de Mellos kontor. De Mello og 21 andre blev dræbt.

Det blev aldrig opklaret, hvem der stod bag bomben, men det var åbenlyst, at målet havde været de Mello og de andre humanitarister.

Mange i bevægelsen for hu-

manitære interventioner opfattede bombningen af Canal Hotel som begyndelsen på enden af deres drøm, fordi det på dramatisk vis illustrerede, hvor naive de havde været.

Bevægelsen tog sine spæde skridt i Biafra, fordi en samling unge idealister insisterede på at omgå den eksisterende og korrupte magtpolitik. Deres måde at gøre det på, var ved at opstille en simplificeret moralsk modsætning mellem godt og ondt.

De troede, at hvis de kunne forhindre ondskab, ved at befri undertrykte ofre for despoter, så ville alt automatisk blive godt.

Dette forsimplede standpunkt betød imidlertid, at de ikke havde nogen kritisk målestok for, hvad det vil sige at være "offer" – dem de skulle hjælpe. Bombningen af hotellet i Bagdad gjorde det klart, at ikke alle ofre havde gode intentioner, samt at humanitaristernes indblanding måske havde givet anledning til andre former for ondskab.

Hvem er det vi hjælper?

Der var dog stadig en del mennesker, der holdt drømmen i live.

Samantha Power var udsendt journalist i Bosnien og god ven af Sergio Viera de Mello. Hun er nu særlig rådgiver for præsident Obama og en passioneret forsvarende af humanitære interventioner. Efter forlydender er hun den person, der er mest ansvar-

lig for at have overtalt en modvillig Obama til at gribe ind i Libyen.

Også Kouchner støtter interventionen i Libyen.

Men den humanitære interventions genkomst omgærdes efterhånden af en udbredt skepsis og nervøsitet. Først og fremmest fordi vi har indset, at idéen om humanitære interventioner ikke giver os svar på, hvem det egentlig er, vi hjælper i Libyen, og dermed hvad der kommer til at blive konsekvenserne af vores indblanding.

Selv hvis instinktet fortæller, at man bør hjælpe dem, der kæmper mod Gadaffi, er det ikke lænere tilstrækkeligt at inddele kampen i de gode mod de onde, for det er netop den type simplificering, der har medført urealistiske forestillinger om, hvem vi kæmper mod i Afghanistan og Irak.

Forestillinger der hænger ved, og som vores ledere stadig støtter sig til, fordi det bekræfter dem i illusionen om, at vi har kontrol med, hvad der foregår.

Gaia redaktionen har spurgt en række specialister og debattører om deres holdninger til humanitære interventioner.

Spørgsmål om humanitær intervention

Hvorfor blev der iværksat en humanitær intervention i Libyen og ikke i andre mellemøstlige og nordafrikanske lande i forbindelse med det arabiske forår?

Det er der flere grunde til. Den officielle grund var, at Gaddafi truede sin befolkning, og den mere uofficielle grund, at der simpelthen var de rette betingelser. Gaddafi var, på trods af sine mange forsøg på at indgå alliancer, marginaliseret internationalt, og selv de alliancer Gaddafi var lykkedes med betød ikke så meget. Det var helt afgørende at der regionalt var opbakning til en intervention - selv den Arabiske Liga bakkede op om indsatsen. Modsat Libyen er Syrien en regional spiller, og derfor tør det internationale samfund ikke intervenere, hverken militært eller politisk. Man er simpelthen bange for, hvordan Syriens allierede vil reagere, specielt regionens problembarn Iran og Hamas.

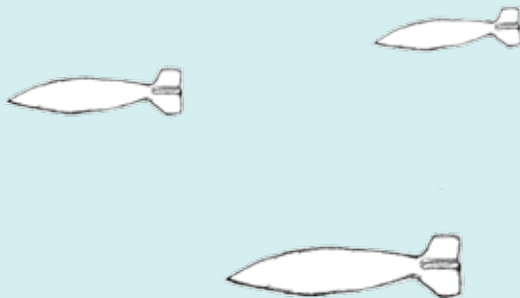
Helle Lykke Nielsen,
lektor i mellem-
øststudier ved
Syddansk Universitet

Det var helt afgørende at der regionalt var opbakning til en intervention - selv den Arabiske Liga bakkede op om indsatsen. Modsat Libyen er Syrien en regional spiller, og derfor tør det internationale samfund ikke intervenere, hverken militært

eller politisk. Man er simpelthen bange for, hvordan Syriens allierede vil reagere, specielt regionens problembarn Iran og Hamas.

Hvilken indvirkning har den humanitære intervention i Libyen haft på oprørerne andre steder i regionen?

Interventionen i Libyen, har nok ført til store forventninger om opbakning fra vesten, hvis styrkerne skulle blive for voldsomme i deres håndtering af oprørerne. Eksempelvis føler kopterne i Egypten nok ikke at de får den opbakning de kunne ønske sig. Og syerne, havde nok håbet på mere opbakning. Men den begrænsede opbakning burde ikke komme som en overraskelse, hvis blot man havde taget ved lære af efterspillet efter FNs indgreb mod Saddam Husseins indtog i Kuwait i 1990. Indtoget i Kuwait blev stoppet, men det betød ikke støtte til de efterfølgende oprør i det sydlige Irak. Disse oprør blev slået hårdt ned af det irakiske styre, uden nogen international indblanding.

e ner

Hvornår kan humanitære interventioner retfærdiggøres?

I meget få tilfælde, hvis overhovedet. Problemet er jo, at væbnede interventioner ofte kan ende med at koste lige så mange liv, som dem man siger man vil redde. Der er i hvert fald nogle klare forudsætninger, der skal være opfyldt.

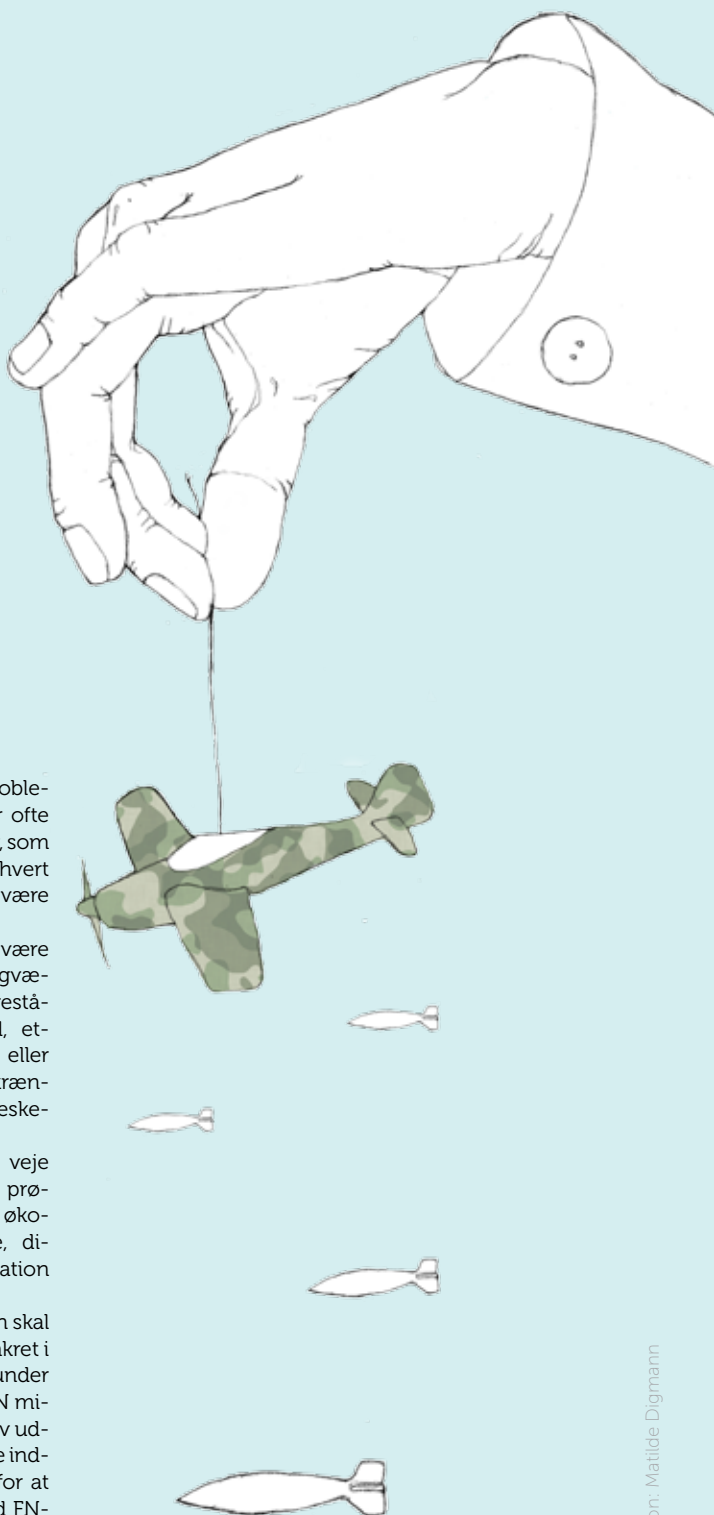
**Pelle Dragsted,
kommunikations-
arbejder, aktivist
og debattør, samt
presserådgiver for
Enhedslisten**

FNs kontrol. Libyen er et eksempel på, at FN mistede kontrollen i det selve operationen blev udført af NATO. Dermed mistede FN sin direkte indflydelse på operationen og sin mulighed for at sikre, at den skete i overensstemmelse med FN-mandatet. FN er ikke perfekt. Men det er den bedste internationale ramme, hvis humanitære interventioner overhovedet skal ske.

1) Der skal være tale om et igangværende eller forestående folkemord, etnisk udrensning eller lignende grove krænkelse af menneskerettighederne,

2) Alle andre veje skal have været prøvet: Sanktioner, økonomisk blokade, diplomatisk isolation etc.

3) Operationen skal være solidt forankret i folkeretten og under

Kan humanitære interventioner retfærdiggøres i nogle situationer?

Som nødhjælpsarbejder under krigene i Balkan i starten af 1990'erne så jeg med egne øjne, hvordan Vesten var med til at kaste benzin på bålet gennem sin indgriben. Der er ingen ende på selvgodheden i den offentlige mening i Vesten, når den hæver,

at Vestens våben og bomber "hjælper" befolkningerne i andre lande. "Humanitær intervention" er en falsk varetegnelse. Jean Bricmont's og Noam Chomskys begreb "Humanitær imperialism" er et bedre navn for Vestens nye militære doktrin. I de seneste 20 år – fra

Ulrik Kohl,
journalist og debattør

Golfkrigen i 1991 til Libyen i dag – har Vesten ført krige under påskud om "humanitær intervention". Hundreder tusinder af uskyldige mennesker er blevet dræbt i disse krige. Igen og igen har Vesten angrebet lande under påskud af at ville afsætte et styre, der krænker menneskerettigheder. Men krigene fører til endnu voldsommere overgreb på befolkningens sociale og økonomiske rettigheder, der mister tilgang til egne resurser; olie, vand, sygehuse eller andet, der er stedet kommer under Vestens kontrol eller bliver ødelagt.

Hvad kan vi gøre for at stoppe overgreb som dem vi ser i Syrien?

- Eller hvad kan vi gøre for at stoppe Israels overgreb på palæstinenserne? Ethvert oprør mod undertrykkelse har krav på respekt fra anti-imperialister, og måske endda solidaritet hvis oprørerne har et progressivt mål. Men demokrati, menneskerettigheder og social retfærdighed kan ikke påtvinges af udenlandske soldater. De er nødt til at vokse ud af den egne befolknings kampe. En angrebskrig – selv hvis den er sminket som en "humanitær intervention" – er ikke et hurtigt fix, der kan ændre et samfund til det bedre.

Står suverænitetsprincippet over humanitære hensyn?

- Et abstrakt princip kan aldrig stå over hensyn til konkrete mennesker. Men det er en stor fejl at se staters ret til selvbestemmelse som bare et princip. Det land, som angriber et andet, begår den værste forbrydelse efter international ret. Forbuddet mod angrebskrig blev alment accepteret som en dyrekøbt erfaring efter 2. Verdenskrigs rædsler, og er nedfældet i FN's grundlag. Hitlers angreb på Tjekkosllovakiet og Polen blev blandt andet retfærdiggjort med at ville beskytte forfulgte tyske mindretal i disse lande. Suverænitetsprincippet er et værn mod en blodig junglelov i forholdene mellem lande. Vesten – særligt USA – vil gerne have maksimal politisk og økonomisk magt gennem at eje et militær, der kan skyde hvem som helst i stumper og stykker. Derfor søger man at lovliggøre brugen af krig gennem det nye R2P-princip (Responsibility to Protect), som også venstrefløjnen i det danske Folketing sørgeligt nok har slutt, senest i forbindelse med krigen i Libyen. Det åbner døren for en mere mørk og voldelig verden.

Hvornår kan humanitære interventioner retfærdiggøres?

Militære interventioner skal altid være den sidste udvej for at skabe sikre zoner for flygtninge eller forhindre ekstreme overgreb på civilbefolkningen. Enhedslisten kan aldrig støtte en intervention uden, at der forelægger et klart FN-mandat.

**Nikolaj Villumsen,
medlem af folketinget
for Enhedslisten**

I tilfældet med Libyen forhindrede interventionen i de første dage, at Gadaffis tropper rykkede ind i Benghazi, men FN-mandatet om at skabe en våbenhvile og sikre civilbefolkningen blev af NATO efterfølgende misbrugt til at lave et regimeskifte. Enhedslisten støtter derfor, at FN i fremtiden får en udrykningsstyrke, der kan sættes ind i fredsbevarende operationer uden at man er afhængig af stormagtsinteresser eller NATO.

Hvordan har humanitære interventioner ændret måden der i dag føres krig på?

Det karakteristiske ved humanitære interventioner er, at den traditionelle vilje til sejr mangler. Der er en stor afstand mellem de erklærede mål og midlerne, som står til rådighed. Årsagen er, at den intervererende part ikke har så stærke interesser på spil, at det kan begrunde betydelig offervilje. I begrebet "humanitære interventioner" fokuseres på begrundelserne for et militært indgreb. Det er ikke oplagt, at motiver har betydning for, hvordan en krig helt konkret udkæmpes. Man kan med erklærede humanitære motiver angribe en stats stående styrker eller forsøge genoprettelse af stabil orden i et område, hvor kaos (og/eller rebeller) råder. Indgrebene vil i de to tilfælde blive gennemført på vidt forskellig vis. Men for demokratiers krigsførelse generelt gælder i dag, at tabene - både egne og modstanderens - skal være minimale. De bliver dog ofte større end ønsket, fordi mange forventer, at militær magt anvendelse kan anvendes med kirurgisk præcision, men reelt er det et meget stumt instrument.

**Jørgen Dragsdahl,
journalist og debattør**

Har interventionen i Libyen udvandet begrebet "humanitære interventioner"?

Forløbet af indgrebet i Libyen har ikke været hverken mere eller mindre problematisk end forløbet af andre konflikter, som er blevet kaldt humanitære interventioner. Men hvis det bliver en udbredt opfattelse, at indgreb fremover kan/skal gennemføres blot med fly, bliver begrebet meget "udvandet", idet målene totalt underordnes de midler, som man vil anvende. Opgaver, som kræver indsats af mere end fly, vil så blive fravalgt, og det er sandsynligt, at man vil rode sig ud i konflikter i det falske håb, at indsættelse af fly vil være tilstrækkeligt.

Mellem FN & korrupte & gangstere

I Den Demokratiske Republik Congo i det centrale Afrika opererer verdens største fredsbevarende FN-styrke, MONUSCO, på tolvte år. Og når congoleserne går til præsidentvalg i november i år, er et af emnerne i debatten FN's fortsatte tilstedeværelse i landet. Den nuværende præsident Joseph Kabila bliver med stor sandsynlighed genvalgt, og han ønsker FN ud. Men for mange congolesere betyder MONUSCO sikkerhed og beskyttelse fra hæren og politiet, der af mange ses som korrupte gangstere.

KRISTIAN LAURSEN

På FN's generalforsamling den 22. september i år kunne præsident Joseph Kabila fortælle verden, hvordan freden efterhånden er vendt tilbage til det vældige land. Kabila argumenterede for en genovervejelse af FN's rolle i landet, og for at den fredsbevarende styrke skal erstattes med økonomisk udvikling. I DR Congo har valgkampen op til valget i november indtil nu været præget af vold mod journalister og oppositionstilhængere. FN er tavse overfor disse hændelser, måske i et forsøg på ikke at provokere regeringen.

FN's fredsbevarende styrke i DR Congo, MONUSCO's største sikkerhedsmæssige udfordringer

ligger på nuværende tidspunkt i Kivu-regionen i det østlige DR Congo. Kivu-regionen er præget af konflikter mellem mange forskellige væbnede grupper, og ofrene er den lokale befolkning. MONUSCO har i sin levetid lagt navn til en del skandaler omhandlende både smugleri og prostitution. For at forstå hvad en FN-exit fra DR Congo kan få af konsekvenser, må vi se nærmere på den congolesiske konflikt.

Arven fra Rwanda

En af de vigtigste omdrejningspunkter i konflikten er kampen om landrettigheder mellem de forskellige befolkningsgrupper og tilflyttere, blandt andet Rwandere, der i de sidste par år er begyndt at krydse grænsen fra det tætbefolkede Rwanda under

dække af at være congolesiske tutsier. I april 1994 kulminerede borgerkrigen mellem hutuer og tutsier i nabolandet Rwanda med et organiseret massemord på næsten én million civile. Ofrene var primært de rwandiske tutsier fra landets mindretal, men også mange moderate hutuer, der ikke ville være medskyldige i "Hutu Power"-ideologiens drab. I hundrede dage begik ekstremister drab overalt i Rwanda, støttet af landets hær og den såkaldte Interahamwe milits, der bestod af machetebevæbnede gadebøller.

FN havde på daværende tidspunkt en mindre fredsbevarende mission i Rwanda, men deres restriktive mandat betød, at de fåtallige soldater ikke kunne forhindre den omfattende massakre. Det var først omkring sommeren 1994, da tutsi-oprørsbevægelsen RPF (Rwandas Patriotiske Front) invaderede Rwanda fra nabolandet Uganda og stoppede folkedrabene, at FN forsøgte at intervenere.

Det besejrede regime flygtede efter folkedrabene til Zaire, og fortsatte der deres angreb på de lokale congolesiske tutsier, der i 1996 rejste sig i oprør mod staten Zaire og hutu-ekstremisterne. Oprørsgrupperne blev samlet af Rwanda under navnet AFDL (Alli-

HUTUER OG TUTSIER I RWANDA

Hutuer og tutsier befolkede Rwanda, længe før europæerne kom til. De delte sprog, og det var almindeligt at gifte sig indbyrdes. Det var de belgiske koloniherrer, der fastlåste hutuer og tutsier i et kastesystem. Det nittende århundredes racevidenskab blev benyttet til at omklassificere mennesker. Tutsier blev fremhævet, fordi de havde de mest markante europide træk, og de var derfor de eneste indfødte i Rwanda, der fik adgang til uddannelse og en plads i kolonistyrer. Klasseforskellen mellem kasterne voksede i denne periode støt sammen med mistro og vrede, og belgiere forlod i 1962 et Rwanda, hvor den afrikanske uafhængighedskamp havde skabt en dyb kløft mellem hutuer og tutsier.

ancen af Demokratiske Styrker for Zaires Befrielse), og de udvalgte den tidligere marxistiske revolutionær Laurent Kabila som leder. På under et år var staten Zaire totalt kollapsede, hovedstaden Kinshasa var i AFDL's hænder. Laurent Kabila blev den nye præsident, og omdøbte landet til Den Demokratiske Republik Congo.

Congokrigene og plyndringen af naturressourcer

Rwandas førsteprioritet i krigen var at nedkæmpe de militante Interahamwe, der gemte sig mellem hutu-flygtningene, og der blev i denne periode begået utallige sporadiske hævn drab på civile. Man mener, at omkring 200.000 hutu-flygtninge blev dræbt eller sultet ihjel i Zaire mellem november 1996 og maj 1997. Uenighed mellem sejrherrene

førte i 1998 til fornyet krig. Denne gang mellem Kabila og hans tidligere støtter.

Mens militserne bekrigede hinanden, begyndte de stridende parter at gennemføre omfattende plyndringer af DR Congos naturressourcer. I mange tilfælde var plyndringerne velorganiseret i store smuglingsnetværk styret af militærchefer. Militærenheder plyndrede også butikker, og røvede banker overalt i DR Congo, enten på egen hånd eller under ordre, og hele fabrikker blev tømt for udstyr.

I samme periode roste Verdensbanken ukritisk Rwanda og Uganda for de store fremskridt, deres eksport og økonomi oplevede, og begge lande blev indstillet til gældslettelse som præmie. Dette på trods af at Verdensbanken var bekendt med landene

eksporterede større mængder råvarer, end de selv kunne producere. FN-rapporter kunne endda konstatere, at fra det øjeblik Uganda besatte det østlige DR Congo, begyndte man at eksportere store mængder diamanter, selvom ingen diamantindustri eksisterede i Uganda.

Oprørsgrupperne spillede selv en vigtig rolle. Den ugandisk sponsorerede congolesiske oprørsgruppe MLC (Congos Befrielsesbevægelse) under ledelse af forretningsmanden Jean-Pierre Bemba gik i gang med at smugle enorme mængder kaffebønner ud af landet. Bemba beordrede sine soldater til at røve den lokale bank, hver gang de indtog en ny by. Bemba stiller i øvrigt op til præsidentvalget i år på trods af, at han sidder varetægtsfængslet under anklage for de krigsforbrydelser begået af MLC i nabolandet den Centralafrikanske Republik.

De stridende parter forsøgte sig med en halvhjertet våbenhvile i 1999, men der skete ikke nogle nævneværdige forandringer før januar 2001, hvor præsident Laurent Kabila blev dræbt af sin bodyguard. Hans søn Joseph Kabila overtog præsidentposten, og påbegyndte straks fredsforhandlinger med oprørsgrupperne. Anden Congokrig har til dato kostet over to millioner mennesker livet, og som resultat af magtdelingen i forbindelse med fredsaftalen pla-

” **Den nuværende lovløse situation i Kivu bliver ofte i medier forenklet til historier om Nokia og andre firmaer, der samvittighedsløst køber kobolt og coltan direkte fra de lokale krigsherrer.**

ges de tidligere oprørsdominerede områder fortsat af ustabilitet, strid og løbske militsgrupper.

Oprettelse af fredsbevarende styrke

Laurent Kabilas død banede vejen for en udvidelse af FN-observatørkorpset til en reel fredsbevarende mission. Styrken er siden vokset gradvist fra omkring hundrede til over tyvetusinde mand. Indien og Pakistan står for næsten halvdelen af styrkens samlede mandskab.

Fra 1999 og frem til Sun-City-fredsftalen i 2002 var den fredsbevarende styrkes rolle primært at observere, at våbenhvilen blev overholdt. Det indbefattede tilbagetrækning af Rwandas tyvetusinde mand store ekspeditionskorps fra det østlige DR Congo samt et frivilligt program med afvæbning, demobilisering, hjemsendelse og reintegration af militssoldaterne. I et forsøg på at sikre freden integrerede man en stor del af oprørerne i DR Congos hær FARDC. En af FN-styrkens store udfordringer kom i 2003, da Iturikonflikten drev omkring 200.000 mennesker på flugt, og afslørede et par kedelige skandaler blandt FN-soldater. Pakistanske FN-udsendinge havde handlet guld med en oprørsgruppe i Ituri-provinsen, og flere ledende medlemmer af en oprørsgruppe påstod, at pakistanske FN-sol-

dater havde bevæbnet militsen med de selvsamme våben, som afvæbningsprogrammet havde indsamlet. Men det var sekskandalerne, der skabte størst internationalt røre.

Tvivlsomme allierede

Under Kivukonflikten var FN-styrkerne endnu engang plaget af skandaler, blandt andet kunne en reporter fra avisen Africa Confidential i 2008 afsløre, hvordan indiske FN-soldater havde et omfattende finansielt samarbejde med terrorgruppen FDLR. De indiske FN-soldater byttede ammunition til guld og elfenben, og undlod at afvæbne gruppen. I 2009 udsendte Human Rights Watch en rapport, hvor et lækket internt memo kunne fortælle, at FN velvidende havde støttet den congolesiske hær i operationer, hvor der blev begået hævn-drab på civile. FN's allierede i hæren er af tvivlsom karakter. Hæren anklages gang på gang for over-

greb. Tidligere tutsi-oprørere, der nu er i hæren, er blevet beskyldt for at lokke civile hutuer til at samles med løfter om mæslingevaccine, hvorefter de har myrdet dem. Soldaterne fra hæren driver også i nogle tilfælde mine-drift med gangstermetoder; minearbejdere, deriblandt børn, bliver regelmæssigt mishandlet og plyndret.

Den nuværende lovløse situation i Kivu bliver ofte i medier forenklet til historier om Nokia og andre firmaer, der samvittighedsløst køber kobolt og coltan direkte fra de lokale krigsherrer. Men virkeligheden er langt mere indviklet, man kan ikke drage nogen direkte forbindelse mellem mine-driften og volden i Kivu.

FN's tilstedeværelse fremover

Det congolesiske styres ønske om FN's exit er rent politisk. Stabiliteten i det østlige DR Congo er fortsat truet af væbnede grupper,

SEXSKANDALER

I 2004 blev en FN-ansat arresteret af det congolesiske politi anklaget for at betale småpiger for sex og optage det på videoer, han sendte tilbage til Frankrig. Efterfølgende rullede sagerne ind. En undersøgelseskommision kunne blandt andet konstatere, at FN-soldater i storbyen Kisangani i et år skjulte en kollega, der var anklaget for sexovergreb. Prins Zeid bin Ra'ad af Jordan, der ledte en af undersøgelseskommisionerne, kunne med egne ord konstatere, at der var "nul-overholdelse af nul-tolerance politikken i enkelte FN-enheder".

POLITI OG POLITIK

I 2010 blev menneskerettighedsaktivisten Floribert Chebeya myrdet af politiet i Kinsasa. Han var leder af den congolesiske aktivistgruppe "De Stemmelses Sternme", og havde ofte modtaget trusler fra politiet, som har et tæt samarbejde med MONUSCO. Den øverste politichef i DR Congo blev efterfølgende suspenderet, og fire politimænd blev dømt til døden for drabet.

og hæren evner ikke at håndtere situationen alene. MONUSCO kan også – modsat hæren – garantere en vis form for sikkerhed og respekt for menneskerettig-

hederne, hvorimod hæren ofte er ansvarlig for drab og andre menneskerettighedskrænkelser. Det er FN-missionens store indflydelse på staten, der er en torn i øjet på Kabila og hans regering. Det kan tænkes at de officerer, der bruger hæren som privat inkassofirma, ligeledes er interesseret i at undgå en fortsat FN-tilstedeværelse.

Ønsket om at nedlægge MONUSCO kommer dog ikke kun fra DR Congo, for spørgsmålet er, om FN-landende i virkeligheden har viljen til at blive. 150 FN-soldater har mistet livet i landet siden 1999, og et krav om exit kunne være en belejlig grund til at nedlægge MONUSCO. Indien har udtrykt ønske om tilbagetrækning, og har allerede trukket støtteenheder hjem.

Set i lyset af den sikkerhedsmæssige ustabilitet i DR Congo, og på trods af MONUSCO's svagheder og fejl, så er FN's tilstedeværelse nok det eneste stabiliserende element i øjeblikket – specielt i Kivu-provinserne. På sigt skal MONUSCO selvfølgelig nedlægges, men lige nu ville det være en katastrofe for Kivus civile. Det ville være ønskværdigt, hvis et enigt FN stillede krav til, at Kabilas regering kan love sikkerhed og menneskerettigheder inden en nedlæggelse af FN-missionen. Ligeledes kunne det være godt, hvis FN spillede en mere aktiv rolle i den demokratiske udvikling, og sanktionerede de mange overgreb på journalister og oppositionstilhængere, vi har set de sidste par måneder.

LÆS MERE OM DR CONGO:

Gerard Prunier (2009) From Genocide to Continental War: The Congolese Conflict and the Crisis of Contemporary Africa.

Martin Meredith (2006) The State of Africa: A History of Fifty Years of Independence.

John F. Clark (2004) The African Stakes of the Congo War.

MONUSCO's hjemmeside

www.monusco.unmissions.org

UN High Commissioner for Human Rights (2010) DRC: Mapping human rights violations 1993-2003 (ohchr.org)

FN UN.org (2001) Report of the panel of experts on the illegal exploitation of natural resources and other forms of wealth of the Democratic Republic of the Congo

Nyhedskilder som BBC Africa, Reuters Africa, Africa Confidential, New Times (Rwandisk statsstyret medie), Congoplanet, IRIN humanitarian news and analysis (irinnews.org).

Latinamerika Akademiet

19. november · 12:00 - 19:00

Sted: LPSE, Dorteavej 39, Kbh. NV

Politisk organizer-inspiration fra unge i Colombia, Danmark og Honduras

Kom og bliv inspireret - Og bidrag gerne med erfaringerne fra din egen studenterorganisation, politiske parti eller dit helt eget bevægelsesarbejde. Få konkret inspiration og find selv flere svar på en eftermiddag med fire vidt forskellige bevægelser:

* Honduras: Den Nationale Modstandsfront af Unge - Frente Nacional de Juventudes en Resistencia

* Colombia: Colombias Forbund af Universitetsstuderende - Federación de Estudiantes Universitarios

* Danmark: Socialistisk Ungdomsfront & 3F Ungdom

Arr: Latinamerika-Akademiet – et samarbejde mellem 3F, Colombian Student Watch, Enhedslisten og Internationalt Forum

Rabat på Revoshop.dk

Frem til 20. november 2011
har læserne af Gaia
mulighed for at få 10% rabat
på www.revoshop.dk

Indtast nedenstående kode for
at opnå rabatten

Kode: gaia11nov

Er den sidste udvej en Palæstinensisk stat?

Mens den palæstinensiske ansøgning om at blive anerkendt som stat behandles i FN, forsætter den israelske udbredelse af bosættelser, og chikanen mod den palæstinensiske befolkning optrappes. Internationalt trækker det palæstinensiske selvstyre, Israel og USA i alle tråde for at vende FN's medlemsstater over på deres side. Anerkendelsen af en palæstinensisk stat er måske det eneste håb for, at de folkeretsstridige israelske bosættelser på længere sigt kan rulles tilbage.

EMIL BIRK

Så skete det endelig, at den palæstinensiske præsident Mahmoud Abbas officielt indgav det palæstinensiske selvstyres ansøgning om at blive optaget som fuldgældigt medlem af FN fredag d. 23. september og dermed gøre Palæstina til den 194. stat i verden.

På samme dag kunne palæstinensere i Ramallah, de facto hovedstaden for det palæstinensiske selvstyre på Vestbredden, se en live-transmission af Mahmoud Abbas' tale i FN's sikkerhedsråd på storskærme, der var sat op til lejligheden. Gader og pladser fyldtes med forventningsfulde palæstinensere, der markerede dagen

med flag, plastikfløjter og dyttende biler.

Men vil det overhovedet lykkes at opnå en uafhængig og levedygtig palæstinensisk stat baseret på 1967-grænserne med Jerusalem som hovedstad, som der lægges op til i resolutionsforslaget?

Der er to centrale problematikker, der gør sig gældende, for palæstinenserne kamp for frihed indenfor rammerne af FN-systemet: Vil Palæstina overhovedet blive anerkendt som stat? Og hvad vil det betyde for mulighederne for at afslutte den israelske besættelse?

Baggrunden for at gå til FN

Det palæstinensiske lederskab har i frustration over, at de di-

rekte forhandlinger med Israels regering, som støttes af kvartetten, USA, EU, Rusland og FN, ikke har ført nogen vegne pga. Israels uvilje mod selv de mindste indrømmelser, valgt at gå til FN for at søge anerkendelse. Med sammenbruddet af Oslo-aftalen i 1995 har det internationale samfund med USA i spidsen kun halvhjertet forsøgt på at genoplive fredsprocessen. Dette uden at komme tættere på en løsning.

Det palæstinensiske lederskab har haft ét krav for at sætte sig ved forhandlingsbordet, nemlig at der ikke bliver bygget flere ulovlige bosættelser på palæstinensisk jord, mens der forhandles. Men siden 1995 er bosættelserne vokset støt, og udgør i dag en befolkning på over 510.000, der bor i Østjerusalem og i Område C på Vestbredden, der udgør 60% af det Palæstina, som skal til afstemning i FN.

Tiden er ikke på palæstinenserne side. Jo længere tid der går, jo mere ændrer Israel *facts on the ground*. Samtlige israel-

Kort over den israelske besættelse af Palæstina

ske regeringer har siden 1967, da Vestbredden og Gaza blev besat, udvidet bosættelserne på Vestbredden.

Systematisk bosættelsesstrategi

I Område C har Israel fuld militær og civil kontrol over den palæstinensiske befolkning. Siden 2010 er Israel påbegyndt en systematisk undergravning af livsgrundlaget. Ifølge FN har 656 palæstinensere mistet deres hjem til israelske bulldozere, mens 27 livsnødvendige brønde og cisterner er blevet ødelagt i 2011. I Østjerusalem øges presset på de cirka 200.000 palæstinensere, der bor i byen. Den nuværende lokalplan efterlader kun 13% af Østjerusalem til opførsel af ny palæstinensiske beboelse, mens 35% er

eksproprieret til israelske bosættelser. 12% af Vestbredden ligger på den "forkerte side" af apartheid-muren, og er dermed allerede de facto annekteret som en del af Israel.

Det israelske pres på palæstinenserne levegrundlag blev fremhævet af EU-kommissæren for udviklingsbistand og humanitær krisehjælp, Kristalina Georgieva, da hun besøgte de besatte områder i maj 2011: "Kvinder og børn lever under en konstant trussel om chikane, udsmidninger og forstyrrelser af deres liv. Det er et spørgsmål om beskyttelse af deres menneskerettigheder. Enhver handling, der fører til tvangsforflyttelser, må stoppe øjeblikkeligt. Disse forfølgelser kombineret med bosættelsesmagtens indskrænkninger af be-

vægelsesfriheden medfører, at befolkningen fratages mulighederne for økonomisk og social udvikling. De bliver nægtet deres ret til at leve et værdigt liv". Denne udtalelse er rammende for den palæstinensiske befolknings levevilkår i Område C. Israels systematiske undergravning af levevilkårene er et åbenlyst forsøg på at presse de resterende palæstinensere i Område C over i Område A – de 18% af Vestbredden, hvor palæstinenserne har selvstyre - for herved at styrke den jødiske tilstedeværelse på Vestbredden og koncentrere palæstinenserne i en række tæt beboede områder. En strategi som ofte sammenlignes med Apartheid-styret i Sydafrika, hvor den sorte befolkning blev samlet i reservater kaldet Bantustans.

Således har Israel konsolideret sin tilstedeværelse på besat palæstinensisk jord og undergravet muligheden for en to-statsløsning. Ingen politikere i Israel eller resten af verden kan realistisk forestille sig, at Israel vil rømme de store bosættelser, hvoraf mange har op i mod 30.000 indbyggere, og fungerer som en integreret del af Israel og Jerusalem.

Ansøgningen om FN-aner-

kendelse er derfor ifølge PLO den eneste mulighed, da israellerne reelt ikke ønsker forhandling, og amerikanerne ikke gør nok for at presse Israel til forhandlingsbordet.

Kampen i FN

Det palæstinensiske lederskab har erkendt, at Israel reelt ikke ønsker en to-statsløsning, som den ser ud indenfor rammerne af Oslo-aftalen. Desuden står det klart, at USA ikke er en uafhængig og neutral forhandlingsleder, men at de langt hen ad vejen har taget Israels parti. Hvilket kun er blevet mere tydeligt i det politiske spil i forbindelse med Palæstinens ansøgning om anerkendelse.

Palæstinenserne er gennem deres ansøgning til FN gået efter at tydeliggøre og miskreditere det

tætte israelsk-amerikanske samarbejde. Derfor fremførte Mahmoud Abbas og den palæstinensiske chefforhandler Saeb Erekat i februar 2011, ved hjælp af flere arabiske stater, den såkaldte "bosættelsesresolution", hvis budskab var, at de eksisterende bosættelser samt opførelsen af nye er den største forhindring for en forhandlet fred mellem palæstinensere og israelere. USA nedlagde, efter mange diplomatiske krumspring, veto mod resolutionen i FN's Sikkerhedsråd.

120 lande havde allerede meldt ud, at de ville støtte den, og de store EU-lande var også for. De amerikanske argumenter var ifølge USA's ambassadør i FN, "at FN's Sikkerhedsråd ikke er et forum for at forhandle fred mellem israelere og palæstinensere",

BAG OM EMIL BIRK

studerer international politik på RUC og er tidligere praktikant på den Danske Representation til det Palæstinensiske Selvstyre i Ramallah.

samt at "en løsning kun kan realiseres gennem direkte forhandlinger mellem parterne". Der blev ingen bosættelsesresolution, men Obama-administrationen måtte for første gang i sin periode bruge USA's vetoret og dermed afsløre, at hans politik ikke adskiller sig synderligt fra Georg W. Bushs, når det kommer til Palæstina.

Anerkendelsen lader vente på sig

Efter indgivelsen af ansøgningen er den blevet sendt i udvalg, der består af de 15 medlemmer af Sikkerhedsrådet. Her vil der fra medlemslandene komme forskellige ændringsforslag. Behandlingstiden er ifølge vedtægterne maksimum 35 dage. For at Palæstina kan blive anerkendt, skal 9 ud af de 15 medlemslande stemme for, og samtidig skal ingen af de fem permanente medlemmer – USA, Frankrig, Storbritannien, Kina og Rusland – nedlægge veto.

Pointtavlen ser foreløbig sådan ud: Kina og Rusland vil stemme for (de har allerede anerkendt Palæstina som stat), mens Frankrig og Storbritannien formentlig vil afstå fra at stemme, da de ikke har anerkendt Palæstina bilateralt, og USA vil stemme imod. Blandt de ikke permanente medlemmer ser det bedre ud for Palæstina, da Bosnien-Herzegovina, Brasi-

holde og udvide støtten blandt regeringsledere verden over. Den 8. oktober landede Abbas i El Salvador, som et af de sidste lande i hans Latinamerika-tour, for at takke El Salvadors venstreorienterede præsident Mauricio Funes for at have anerkendt Palæstina som en uafhængig og suveræn stat den 25. august i år. El Salvador har endnu ikke afklaret, om de vil anerkende Palæstina i FN.

Sideløbende kører Israel en kampagne for at overtale regeringsledere fra at stemme for en palæstinensisk stat. USA øger samtidig presset på de ikke-permanente medlemmer i FN's Sikkerhedsråd for at få dem til at afstå fra at stemme eller stemme nej. Det er den eneste måde, USA vil kunne undgå det prestigetab, et veto vil medføre.

En sidste mulighed

Når USA nedlægger veto, eller hvis det lykkes dem at skaffe et flertal mod anerkendelsen, har palæstinenserne stadig en anden mulighed, der dog ikke vil medføre et fuldgældigt medlemskab. Ved at sende afgørelsen til afstemning i FN's generalforsamling vil 2/3 flertal kunne ophejse PLO's nuværende status fra "observatør" til "ikke-medlemsstat med observatør status", hvilket Vatikanet på nuværende tidspunkt er, og Schweiz tidligere har været.

Men hvad kommer det til at betyde? Hvis Palæstina – imod alle odds – bliver anerkendt, vil Israel være det eneste land i verden, der holder et andet medlemsland besat. Betydningen vil være mere symbolsk, end den vil have reel betydning for Israels besættelse. Anerkendelsen vil styrke palæstinenserne krav om en stat baseret på 1967-grænserne, da den bygger på Resolution 242, vedtaget efter Seksdagskrigen i 1967, der fastslår, at der skal ske en tilbagetrækning af Israels væbnede styrker fra de besatte områder. Hvilket

vil svække de israelske krav om, at grænserne skal genforhandles på basis af gensidig bytte af visse landområder, der er af strategisk betydning for Israel. Anerkendelsen vil også fastholde FN's medlemslandes moralske forpligtelser overfor den palæstinensiske sag.

Mens vi venter

I takt med at datoen for indleveringen af den palæstinensiske ansøgning til FN nærmede sig, begyndte begge sider at forberede sig på skæbnedagen. På den palæstinensiske side er forventningerne til FN-afstemningen steget, i takt med at flere og flere lande har meldt ud, at de er klar til at anerkende Palæstina som den 194. stat i verden. Samtidig har man frygtet, at Abbas og Erekat ville trække i land i sidste øjeblik på grund af amerikansk pres. På den israelske side er man nervøs for, hvordan palæstinenserne vil reagere, når USA nedlægger veto i Sikkerhedsrådet.

USA har med det Republikanske parti i Kongressen allerede kvitteret for ansøgningen ved at inde fryse det amerikanske bidrag på 200 mio. dollars årligt til det palæstinensiske selvstyre, hvilket vil tvinge selvstyret til at fyre mange medarbejdere og skære drastisk ned i en række sundheds- og infrastrukturprogrammer.

**” Hvis
Palæstina
– imod alle
odds – bliver aner-
kendt, vil Israel
være det eneste land
i verden, der holder
et andet medlemsland
besat.**

lien, Gabon, Indien, Nigeria, Libanon og Sydafrika vil stemme for, mens Colombia, Tyskland og Portugal vil stemme nej eller afstå.

I kulisserne arbejder Mahmoud Abbas og hans stab på at fast-

Israel forbereder sig på protester

I løbet af foråret og sommeren har det israelske militær (IDF) øget deres arsenal af ikke-dødeligt isenkram, for at kunne kontrollere eventuelle palæstinensiske demonstranter, der nærmer sig israelske bosættelser. IDF har indkøbt store mængder tåregas, lydgranater og stinkbomber, der kan affyres fra apachehelikoptere.

IDF's behov for investeringer i mindre dødeligt materiel stod tydeligt tidligere i år, under Nakba-demonstrationerne den 15. maj, da tusinder af palæstinensere fra flygtningelejrene i Syrien og Libanon marcherede mod Israels grænser for at markere 63-årsdagen for fordrivelsen fra deres hjemland. Det israelske militær og grænsepolitiskød 80 og dræbte 14 demonstranter, der forsøgte at trænge ind over grænserne for at besøge

deres forældres og bedsteforældres landsbyer i det, der i dag er Israel. De blodige begivenheder blev endnu en ridse i lakken på Israels internationale omdømme, da Amnesty International og andre menneskerettighedsorganisationer krævede en tilbuds-gående og uafhængig undersøgelse af begivenhederne. Den 7. juli 2011 udtalte FN's generalsekretær: "IDF's brug af skarp ammunition mod demonstranterne, som resulterede i tab af civiles liv og et betydeligt antal omkomne, udgjorde en overtrædelse af Resolution 1701, og var ikke proportionel med faren mod de israelske soldater." Denne slags udtalelser vil Israel gerne undgå i fremtiden.

Israelsk chikane

Mens palæstinenserne har forholdt sig iro og holdt demonstrationer i palæstinensisk område, har ekstremistiske israelere forsøgt at fremprovokere en palæstinensisk reaktion. Den 3. oktober satte

ukendte gerningsmænd ild til en moské i Galilæ i det nordlige Israel, og den 7. oktober blev en palæstinensisk gravplads i den palæstinensisk-israelske by Jaffa vandaliseret. Flere kilder mener, at der er en direkte forbindelse mellem disse begivenheder og det palæstinensiske anerkendelsesforsøg i FN.

På Vestbredden har jødiske bosættere i ugerne efter ansøgningens afgivelse optrappet deres chikane mod palæstinenserne. På hovedvej 60, der løber mellem Ramallah, Nablus og Jenin, hvor både palæstinensere og israelske bosættere kører side om side, er flere palæstinensiske biler ifølge lokale medier blevet overdyngnet med sten og udbændt af bosættere. Syd for Nablus trængte bosættere ind på palæstinensisk område, og satte ild til en palæstinensisk families hus og omkringliggende marker. Disse overgreb bliver stort set aldrig stoppet af israelsk militær, der har ansvaret for palæstinenserne's sikkerhed. I 9 ud af 10 tilfælde fører pågribelser af formodede gerningsmænd ikke til sigtelser. På trods af de mange provokationer er der ikke kommet voldelige reaktioner fra palæstinensisk side.

Ved redaktionens afslutning var Palæstina netop blevet anerkendt i FN's særorganisation for uddannelse, videnskab, kultur og kommunikation UNESCO. 107 lande stemte for, 14 stemte imod, mens 52 lande undlod at stemme (red.).

PALESTINE

PALESTINE'S RIGHT

A Full Membership In The United Nations

A photograph showing several construction workers in red safety gear working on the exterior of a modern skyscraper with a blue glass facade. The workers are positioned at different heights, and the building's structure is visible through the glass panels.

På skuldrene af asiatiske migrantarbejdere

Dubai, Abu Dhabi, Doha – imponerende skylines, der på rekordtid har rejst sig fra ørkenen, og nu står som lysende symboler på Golf-landenes vækst og fremgang. En udvikling, der fremhæves som håbet i Mellemøsten, men under overfladen lurer en anden historie. En historie om et yderst segregeret samfund, hvor migrantarbejdere lever som andenrangsborgere under slavelignende forhold.

AF TUE HYLBY LINDQVIST

Gennem den digitale kikkert monteret i udsigtsplatformen på 124. etage i verdens højeste bygning, Burj Khalifa, kan man se ned på skyskraberskoven omkring New Dubais hovedvej, Sheikh Zayed Road. Slår man over fra 'live view' til 'historic view', viser der sig et goldt ørkenlandskab med lidt spredte bygninger og en landevej.

At dette historiske view er en digital sammensat version af Dubai anno 1991, viser byggematadorenes fascination og stolthed over hastigheden af byens rejsning fra ørkensandet. Skyskrabere, hoteller, indkøbscentre, motorveje, golfbaner, kunstige øer og villakvarterer med private

vagter er skudt op som spredte enklaver i ørkenen, og diverse skattefrie økonomiske zoner virker som små specialiserede byer i byen.

Men det er også en eksklusiv og ekskluderende udvikling, der er målrettet den lokale overklasse og den kosmopolitiske højere middelklasse i Dubais hierarkiske samfund. Dermed overses de store grupper, som har brug for billige boliger, transport og fødevarer og den kæmpe mængde af fattige migrantarbejdere, der har bygget Dubai.

Boomet i Golfstaterne

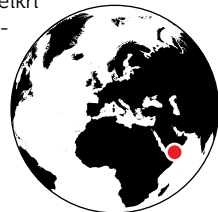
Siden olieboomet medførte høj økonomiske vækst og behov for arbejdskraft i starten af 70'erne, har olierige Golfstater som Saudi-Arabien, Kuwait og De Forenede

Arabiske Emirater været de største aftagere af migrantarbejdere fra Indien, Pakistan og Bangladesh. Arbejdere, som ikke har haft mange hjemlige muligheder for at tjene til overlevelsen, har prøvet lykken i Arabien.

Med det enorme byggeboom i 90'erne og især i 00'erne i byer som Dubai og Abu Dhabi er mængden af fattige migrantarbejdere i storbyernes bygge- og servicesektorer eksploderet. Forholdene for arbejderne på byggepladserne og arbejdslejerne i de to storbyer i De Forenede Arabiske Emirater er blevet dokumenteret og kritiseret af Human Rights Watch, DanWatch og medier som BBC, Al Jazeera og the Independent.

Dubai-modellen

Dubais udviklingsmodel er baseret på spektakulære byggerier, lave skatter og billige kontorarealer, luksusturisme og migrantarbejdskraft. Hovedarkitekten bag det hele er Sheikh Makhtoum, selvudnævnt 'CEO of Dubai'. Han har brandet byen som Mel-

**BAG OM
TUE HYLBY LINDQVIST**

Tue Hylby Lindqvist
var projektleder hos
DanWatch på projektet
'De skjulte Slaver.'

lemøstens Singapore eller Hong Kong. Under ham sidder de forskellige familiemedlemmer i dynastiet på regeringsposter, og flere af dem besidder desuden ledende stillinger i de største holdingselskaber og byggevirksomheder i emiratet, såsom Dubai Holding, Emaar og Nakheel.

Familien har fordelt goderne i det lille emirat sådan, at det oprindelige ørkenfolk fra regionen, kaldet emiratierne, er de ultimative velhavere. Emiratierne, der kun udgør omkring ti procent af befolkningen, kan som de eneste opnå statsborgerskab, og er dermed de eneste med borgerrettigheder og adgang til velfærdsydelser. I Dubai har statsborgere også adgang til lukrative lån og gratis land i eksklusive kvarterer, hvor de ofte bygger store luksurvillaer.

Resten af befolkningen er midlertidige gæstearbejdere på visum, som ikke har de samme rettigheder og goder som de lokale. 'White collar' arbejdere fra hele verden arbejder i de tusindvis af høje kontorbygninger, som har været med til at sætte Dubai på verdenskortet, men hvis byggeri har medført undertrykkelse og udnyttelse af migranter fra de laveste samfundslag i lande som Indien, Pakistan, Nepal, Bangladesh og Filippinerne. De er kommet til Dubai alene for at tjene til deres familiers overlevelse og uddannelse i hjemlandet, og besidder 'blue collar jobs' i byggebranchen og servicesektoren.

Blåskjorterne må finde sig i at være underlagt deres arbejdsgivere, og lever ekskluderet fra byens liv i forfaldne kvarterer eller bevogtede arbejdsleje. I lejrene stoves migranterne sammen på små værelser, når de ikke fragtes frem og tilbage til arbejdsplad-

sen i de hvide busser, der fylder Dubais veje. Det er forhold som disse, hvor migrantarbejdere adskilles fra deres familier, gemmes væk i leje uden for byen og frtages alle rettigheder, der har fået den slovenske filosof Slavoj Žižek til at kalde de olierige Golfstater for de mest håndgribelige eksempler på nye apartheid.

Tvangsarbejde

Migrantarbejderne, der kommer til De Forenede Arabiske Emirater, er underlagt et særligt og meget strengt reguleret sponsorsystem kaldet Kafala. Systemet gør, at de for at kunne købe et arbejdsvisum og dermed komme ind i landet, skal indgå en kontrakt med den kommende sponsor allerede inden ankomsten. På den måde lægger migrantarbejderne deres liv i hænderne på en ukendt arbejdsgiver.

Visa- og kontraktforhold med arbejdsgivere varierer Golflandene imellem, men kontrakterne indgås generelt inden afrejse, og er bindende. Det er normal praksis i Dubai, at sponsoren tager arbejderens pas ved ankomsten i lufthavnen, og arbejderens er derefter underlagt arbejdsgiveren med hensyn til løn, arbejdstid og bolig. Migrantarbejderne har ingen reelle muligheder for at sige de årelange kontraktforløb op eller skifte job uden at blive straffet eller deporteret. Ved kontraktens udløb skal migrantarbejderen igen forlade landet.

Lovgivning og forpligtelse til internationale konventioner varierer i de enkelte Golflande, men som oftest er det arbejdsgiverens rettigheder, der kommer i første række. Mu'ayyad Mehyar, daværende programchef på Institut for Menneskerettigheder, forklarede i et interview med researchcenteret DanWatch, at mange af de arabiske lande er gode til at underskrive konventioner, men at det halter med implementeringen. Mehyar mener, at man i alle arabiske lande kan tale om en

form for moderne slaveri, men tilføjer, at det er særligt ekstremt i Golflandene.

I Dubai er der ingen mindsteløn, fagforeninger og strejker er forbudt, og straffes med enten deportation eller fængsel. Alligevel har der været mange strejker og protester - titusinder er blevet fængslet og et ukendt antal deporteret. Den største aktion var i efteråret 2007, hvor omkring 40.000 arbejdere strejkede for at få højere løn, blandt dem var arbejdere på verdens højeste bygning, Burj Khalifa. Arbejderne spærrede veje, og smadrede politibil i protest. Mange blev efterfølgende deporteret og forbudt senere indrejse.

Deportation kan have alvorlige konsekvenser, da mange fattige migrantarbejdere er nødsaget til at stifte stor gæld i hjemlandet til lånehaj og visaagenter, der formidler kontakt til arbejdsgiveren i Golflandet. Det tager ofte flere års arbejde i Golflandene at tilbagebetale gælden, og hvis arbejderens deporteres inden, kan personen og dennes familie få store problemer.

Kosmetiske forbedringer

En dansk virksomhed, der ønskede at være anonym, anbefalede DanWatch at se nærmere på andre byer end Dubai, og henvisede blandt andet til, at forholdene i Saudi Arabien er særligt slemme. Virksomheden gav udtryk for, at Dubai er det sted i Mellemøsten med de bedste sikkerheds- og arbejdsforhold, fordi tidligere afsløringer fra menneskeretsorganisationer og medier har medført skærpede krav. Hjelmene er blevet et krav på byggepladser; der er indført 'siesta' midt på dagen i sommermånederne på grund af de ekstreme temperaturer, som ofte når over 50 grader; der er kommet regler om, hvor mange der må bo pr. kvadratmeter i arbejdslejerne, og de før anvendte pick-up trucks er blevet udskiftet med de karakteristiske hvide busser til transport af arbejderne.

Flere kommentatorer mener dog, at forbedringerne er kosmetiske og blot et forsøg på at legitimere de slavelignende forhold. Dette blev tydeligt i DanWatchs møder med arbejdere, som ikke havde fået udbetalt lønninger i månedsvis. Lønninger der er på mellem seks og tolvhundrede kroner. Arbejderne mente ikke, at de havde nogen at klage til, og måtte arbejde videre i de lovpligtige 48 timer om ugen fordelt på seks dage. Det til trods for at der er blevet indført et nyt elektronisk lønningssystem, som netop skulle sikre rettidig lønudbetaling.

Dubais byggebranche toppede i 2008 med 716.005 ansatte, og selvom tallet er faldet siden, berører problemerne en stor del af byens omkring 2 millioner indbyggere. Da de problematiske arbejdsvilkår er lovlige, eller indgår i en lovgivning, der ikke bliver håndhævet, så fortsætter branchen i mange henseender sin vante praksis på trods af lovmæssige forbedringer.

Dubaimodellens spredning

Finanskrisen nedkølede Dubais ejendomsmarked så meget, at byggeriet nærmest gik i stå fra den ene dag til den anden. Alene i 2009 blev 45 procent af alle igangværende eller planlagte byggerier i byen droppet eller udskudt på ubestemt tid. Krisen har

fået virksomhederne til at vende blikket mod andre byer. Det til trods begyndte byggeriet så småt igen i Dubai i løbet af 2010.

Dubai ses som et bevis på, at høj økonomisk vækst kan lade sig gøre trods lave olieforekomster, diktatorisk styre og en multikulturel befolkningssammensætning. Økonomisk liberalisering og globalisering af varer, tjenesteydelser og arbejdskraft er drivkraften i den effektive udviklingsmaskine, som er blevet kaldt Dubaimodellen, hvor billig arbejdskraft udnyttes til at skabe spektakulære byggerier til forretning og turisme.

Dubaimodellen spredte sig i regionen som et kapitalistisk mod-svar til den islamistiske fundamentalisme, som nærmest er blevet synonym med Mellem-

østen i det sidste årti. Byer som Cairo, Doha og Riyadh begynder mere og mere at ligne Dubai, og det er både de lokale herskere, der ønsker at efterligne byen og byggevirksomheder fra Dubai og Vesten, som spreder deres aktiviteter i regionen.

Skal man tro den iransk-amerikanske professor i international politik Vali Nasr, der blandt andet har rådgivet præsident Obama, har der været et for entydigt fokus på ekstremister frem for erhvervsledere og entreprenører, når man har forsøgt at forstå, hvad der forandrer den muslimske verden. Således mener Nasr ikke, at Islam er en modsætning til markedsøkonomi. Han hævder, at middelklasserne i de arabiske lande vil have mere kapitalisme, fordi deres ineffektive, korrupte og diktatoriske regimer ikke har formået at forbedre levevilkårene for deres befolkninger.

Men med samfund som De Forenede Arabiske Emirater og byer som Dubai og Abu Dhabi som forbilleder, kan den markedsøkonomi, der spreder sig i regionen, vise sig ikke at hæve den gennemsnitlige levestandard for middelklassen, men i stedet på diskriminerende vis at udbrede en eksklusiv forbrugisme for de få velstillede baseret på udnyttelsen af en ny underklasse af migrantarbejdere.

KILDER:

Danwatch; De skjulte slaver

www.danwatch.dk/da/projekter/de-skjulte-slaver-i-dubai/12

Human Rights Watch Rapporter:

www.hrw.org/en/reports/2009/05/18/island-happiness-0

www.hrw.org/en/node/11123/section/5

Yasser Elsheshtawy, Dubai:

Behind an Urban Spectacle, 2010.

Slavoj Zizek:

Living in the End Times, 2010.

Vali Nasr, The Rise of Islamic Capitalism:

Why the New Muslim Middle Class is the Key to Defeating Extremism, 2010.

Hvis vi trækker os bliver det kun værre

DanWatch-projektet 'De Skjulte Slaver' afslører, hvordan Rambøll har været involveret i flere projekter, hvor deres partnere krænkede menneske- og arbejdstagerrettigheder.

TUE HYLBY LINDQVIST

Den rådgivende ingeniørvirksomhed Rambølls indtræden på det mellemstlige marked skete i 2007 efter overtagelse af det engelske firma Whitbybird – et velanset firma i regionen med speciale i skyskraberrådgivning. Dermed overtog Dubai flere af deres igangværende projekter i Dubai, heriblandt byens mest luksuriøse golfvillaer og en 400 meter høj skyskraber.

Rambøll har været involveret i flere projekter i Dubai, hvor deres partnere, heriblandt den lokale kæmpeentreprenør Arabtec og Al-Habtoor Leighton, et stort Australsk-Emirat partnerskab, krænkede menneske- og arbejdstagerrettigheder. Selvom begge virksomheder tidligere er anklaget af Human Rights Watch for krænkelse, blandt an-

det tvangsarbejde, er det ikke tilgængeligt at placere et ansvar hos Rambøll. Byggeprojekter i Dubai og Mellemøsten er nemlig langt mere hierarkisk opbyggede end i fx Danmark, og en rådgivende ingeniør som Rambøll, der kun udfører få opgaver i et projekt med mange partnere involveret, har sjældent kontakt til andre partnere i projektet end bygherren.

Rambøll, der har underskrevet FN's standarderklæring om Corporate Social Responsibility, UN Global Compact, har før afsløringen forbigået erklæringens punkter omkring menneskeretlighedskrænkelser i deres projekter i Dubai. Alligevel mente virksomheden, at de på længere sigt med deres vestlige værdier kunne påvirke byggebranchen i Dubai til mere demokratisk og etisk praksis ved at blive der, ud fra logikken om at hvis de trak sig, ville der bare komme nogle værre til. Rambølls

koncernchef Flemming Bligaard Petersen har efter afsløringerne meldt ud, at det var uacceptabelt, og at de har lært, at de har forpligtelser over for tredjemand.

Samtidig udvider Rambøll med flere kontorer i Golfområdet, senest i Saudi Arabiens hovedstad Riyadh, hvor de ser de største ekspansionsmuligheder. Et land der af flere kritiseres som det land i Mellemøsten med de allerværste arbejds- og menneskeretsforhold.

Afsløringer af forholdene kan måske presse på for forandringer i de multinationale virksomheders praksis. Virksomheder der ofte argumenterer med, at globaliseringen er en kraft, der tvinger dem til at gå ind på nye markeder og tilpasse sig de lokale vilkår for at overleve. Mange virksomheder erklærer som Rambøll, at de kan skabe positiv forandring på sigt. Spørgsmålet er, om man kan acceptere at deltage i menneskeretskrænkelser i dag og samtidig argumentere for, at det ændrer sig om ti år, hvis man blot fortsætter sin tilstedeværelse.

OM ZAPATISTERNE

Ejército Zapatista de Liberación Nacional (EZLN), i daglig tale zapatisterne, er en væbnet befrielsesbevægelse i den mexicanske delstat Chiapas. Den udgøres af et sted mellem 100.000 og 300.000 efterkommere af det oprindelige, mayaindianske folk, primært bønder, der lever i dyb fattigdom.
(Fra www.zapatisterne.dk)

Konkret solidaritet med Zapatisterne

Gennem konkret solidaritetsarbejde har danske aktivister fra SUF og IF indsamlet penge til mexicanske oprørere, og med hjælp fra den amerikanske solidaritetsorganisation Schools For Chiapas muliggjort et vigtigt, zapatistisk byggeprojekt og styrket den globale modstand

PETER BROWN, KOORDINATOR
FOR SCHOOLS FOR CHIAPAS
OG CHARLIE KRAUTWALD, IF'S
MEXICO-GRUPPE

I 2010 stod en arbejdsgruppe i ungdomsorganisationen Socialistisk Ungdomsfront (SUF) for en kampagne, i tæt samarbejde med IF's Mexico-gruppe, til fordel for zapatisterne. Kampagnens formål var dels at arbejde med zapatisternes ideer og kamp i og uden for SUF, dels at arbejde for at udvikle en praksis i SUF for konkrete solidaritetsprojekter med oprørsbevægelser i det globale syd, og dels at indsamle penge til zapatisternes kamp. Det var vigtigt for SUF, at kampagnen både blev politisk skolende og udviklende indadtil, og samtidig oplysende og praktisk solidarisk udadtil, ud fra de visen om, at solidaritet ikke bare er gode ord, men noget man kan have i hånden.

Der blev holdt en lang række oplæg og temaaftener rundt om i landet, afholdt en stor støttestef i København, produceret en serie t-shirts, solgt zapatistisk kaffe

og plakater, og som et sideløbende projekt skrevet og udgivet en bog om zapatisterne. Resultatet af pengeindsamlingen nåede her i foråret op på 35.000 kr., som skulle gå til zapatisternes sundhedssystem, der opererer udenfor den mexicanske stat som en livsnødvendig del af den zapatistiske autonomi.

Pengenes vej fra Danmark til Chiapas

Henover sommeren tog gruppen bag Chiapaskampagnen kontakt til den amerikanske zapatist-solidaritetsorganisation Schools For Chiapas (SFC), for at arrangere overførelsen af pengene til zapatisterne. SFC har siden 1994 kæmpet aktivt for at skaffe penge og materiel til zapatisternes lokalsamfund. På dette tidspunkt var en indsamling i gang til genopbygningen af en nedbrændt sundhedsklinik og nogle beboelseshuse i landsbyen Pikote i Oventik-området. Chiapaskampagnens penge var nok til at dække store dele af genopbygningen, og det blev besluttet at pengene skulle bruges på det.

SFC indvilgede i at hjælpe med at overdrage pengene på en planlagt tur til Chiapas i august.

Rådet for God Regeringsførelse i Oventik, der er zapatisternes højeste demokratiske myndighed i området, ville imidlertid ikke tage imod de 35.000 kr. som Schools For Chiapas havde medbragt i kontanter. Rådet følte ikke, at de med god samvittighed kunne tage imod flere penge dedikeret til genopbygningen, da de mente, at der var andre lokalsamfund, der også havde brug for hjælp.

Man kan i den grad sige, at det er betryggende for os som solidaritetsorganisationer at få bekræftet, at zapatisterne selv identificerer deres behov og interne fordeling. Derfor endte pengene også et helt andet end ventet: det blev besluttet, at pengene i stedet var bedre doneret i Roberto Barrios i den nordlige zone, den nok fattigste af zapatisternes fem zoner og på en måde, hvor Rådet for God Regeringsførelse selv kunne afgøre, hvordan pengene skulle bruges.

CCETAZ og den dybe brønd

Pengene endte med at gå til boringen af en dybtliggende brønd, der skal skaffe rent drikkevand til uddannelsescentret CCETAZ og en sundhedsklinik, der begge er under opførelse i Santa Cruz nær Roberto Barrios. CCETAZ står for

"Det autonome zapatistiske kulturelle center for teknisk uddannelse", og er niveauet over grundskoleuddannelsen i zapatisternes uddannelsessystem. Det er her man uddanner folk i tekniske kompetencer f.eks. mekaniker, ingeniører, tømrer - og inden for sundhed.

"Nu hvor det nye center ved Santa Cruz har fået en elektrisk transformer, er det tid til at bore en meget dyb brønd, så der er vand til både det nye CCETAZ campus og den nye sundhedsklinik. Opførelsen af sundhedsklinikken er færdig og vi er nu i gang med at indsamle det udstyr og de forsyninger vi har brug for, for at starte konsultationer. Vi har bygget seks klasseværelser på CCETAZ og begyndt opførelsen af det nye campus. Der er stadig meget at gøre, og vi har for tiden ikke alle de penge, vi har brug for, men vi vil fortsætte fremad med opførelsen", fortalte et medlem af Rådet for God Regeringsførelse i Roberto Barrios Caracol til Schools for Chiapas' udsendte.

"CCETAZ er en kostskole og de studerende bor her på fuld tid, i modstand, mens undervisningen foregår. Denne caracol er for lille til at opfylde de mange behov som de studerende der bor her har. Både det nye CCETAZ campus og sundhedsklinikken må have en god vandforsyning, før de kan åbne".

Opførelsen af CCETAZ og sundhedsklinikken er et godt eksempel på de tiltag, som zapatisterne hele tiden er i gang med at realisere, for at udbygge deres samfund og den autonomi, der er så nødvendig i deres befrielseskamp mod den mexicanske stat og neoliberaliseringen af Mexico.

Spørgsmålet er i midlertid, hvorfor det er vigtigt, at individer og organisationer rundt om i verden, som f.eks. SUF og IF fortsat donerer penge for at hjælpe med at opbygge en autonom, zapatistisk sundhedsklinik eller skole i Chiapas, Mexico.

Mayahjertes søger solidaritet

Schools For Chiapas har givet finansielle solidaritetsbidrag til zapatistiske projekter i 17 år, og dog er organisationen fortsat overbevist om, at man altid får meget mere igen fra de autonome mayaindianske samfund i Chiapas, end man nogen sinde kan give. Det ser ud til, at hver eneste donor har "købt" noget ekstremt værdifuldt for dem selv og for verden.

I første omgang indebærer det at sende penge til Chiapas selvfølgelig et lille skridt i retning af at fjerne os kortvarigt fra forbrugerlogikken som det højeste gode og målet for den gode borger.

Samtidig med at vi bryder konsumtionscyklen herhjemme, gi-

ver et solidaritetsbidrag til Chiapas andre mulighed for at leve mere værdige liv.

For det andet giver solidaritetsdonationer ikke-oprindelige folk mulighed for en form for deltagelse i det 21. århundredes banebrydende mayaindianske kampe. Denne deltagelse kan blive det første skridt i retning af tillid og venskab gennem fælles erfaringer, der kan føre til en sammensmeltning af vore kampe. I det mindste er det en proces, hvor man uværligt begynder at lytte til og lære fra Chiapas' maya-indiske folk.

Vigtigst af alt hjælper en sammenføjning af vores økonomiske ressourcer med zapatisternes kamp til at begrænse vores fælles fjendes kontrol og magt. Millioner af grimme dollars bliver hvert år brugt i Chiapas til at bekæmpe zapatisterne. Disse penge bliver sendt syd på af de samme internationale magter, der driver den globale opvarmning, bekæmpelsen af folkelige modstandskampe og fjernelsen af håb. De penge der bliver bragt til modstanden i Chiapas af solidaritetsgrupper resonorer og forstærker sig selv til værdigheden, demokratiets og retfærdighedens tone.

Solidaritetsbidrag tillader lokalsamfundenes projekter at skride hurtigere frem, og det er netop lokalsamfundene der dirigerer og organiserer dem. Penge bli-

”Vigtigst af alt hjælper en sammenføjning af vores økonomiske ressourcer med zapatisternes kamp til at begrænse vores fælles fjendes kontrol og magt

ver brugt i overensstemmelse med konsensusens visdom og generalforsamlingens prioriteter, og taler med hele samfundets stemme.

Vi er ikke alene

Folk der donerer penge til zapatisterne er nogle gange flove over at "skilte med deres rigdom" ved at sende kontanter, og individer der kommer til Chiapas for første gang for at besøge zapatisterne, fortæller os ofte, at de er flove over at finde sig selv i strømmen af "Zapatisturisme".

Har du nogen sinde tænkt over hvordan de indfødte i Chiapas selv har det med donorer og besøgende?

"Vi kan ikke rejse, så vi takker jer meget for at komme. Det får os altid til at føle os stolte og beærede at folk langvejsfra har hørt og reageret på vores ærlige og simple ord. Vi ved at I må arbejde hårdt for de penge, I sender, og vi ved, at det er besværligt for jer at komme en så lang vej til Chiapas," svarede et medlem af et zapatistisk samfund i det nordlige Chiapas i sommers.

"Da vi var børn forestillede vi os aldrig, at folk langvejsfra kunne bekymre sig om vore liv. Vores modstandskamp vil fortsætte uanset hvad, og vi vil rykke frem lidt efter lidt ved brug af vores egne ressourcer. Vi har ikke nogle alternativer og vi stopper

eller overgiver os aldrig. Men jeres donation vil gøre det muligt for vores samfund at bevæge sig hurtigere fremad. Fortæl jeres familier og venner i jeres land, at I har gjort vore hjerter meget glade for at live husket på, at vi ikke er alene," sagde en ældre kvinde til Schools For Chiapas.

For zapatisterne i Santa Cruz og alle de andre lokalsamfund i Chiapas er pengedonationer udefra højt værdsatte. De har ikke et produktionsoverskud stort nok til, selv at skabe økonomien bag deres mange projekter, og støtten udefra er derfor vigtig for realiseringen af f.eks. brønden i Santa Cruz:

"Ja, vi er virkelig glade for at I er kommet så langvejs fra for at hjælpe vores beskedne planer om at bringe sundhed og uddannelse til vores samfund. Vi kunne aldrig bede jer om at gøre noget sådant,

der er ikke noget vi kan kræve af nogen. Men når vi støder på folk, hvis hjerter er store nok til at tilslutte sig vores modstandskamp for at skabe en ny og bedre verden, er de altid velkomne. Vi håber at I vil være vores megafoner rundt om i verden. Vi siger velkommen til alle af alle farver og sprog, velkommen til værdighed, demokrati og retfærdighed. I får os til at føle, at vi ikke er alene."

Mod alle odds, gennem modstand og modståelse af undertrykkelsen, har de maya-indianske samfund ikke bare overlevet, de har brødfødt og uddannet en ny generation af oprører på den jord de restituerede i 1994, de har fundet en unik og effektiv offentlig stemme, og de har fundet nye venner overalt på jorden.

Måske er en anden verden alligevel mulig?

LÆS MERE OM ZAPATISTERNE

www zapatisterne.dk

Schools For Chiapas

www schoolsforchiapas.org

IF's Mexicogruppe

www internationaltforum.dk/Mexicogruppen

Afsender:
Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N

GAIA søger redaktionsmedlemmer

så er det med at spidse blyanten, pudse kameralinsen og opdatere softwaren. den nuværende GAIA-redaktionen har brug for nye, friske kræfter. har du lyst til at blive en del af redaktionen, og kan du skrive eller oversætte artikler, tage billeder eller lave grafisk design, så send os en mail på: gaia@internationaltforum.dk

Skaf et nyt medlem og vind en bog

IF har altid brug for nye medlemmer. Hvis du skaffer os et nyt betalende medlem under 30 år inden nytår får du en bog.

Hvis du skaffer et nyt medlem under 30 år, der samtidig betaler kontingent for 2011, får du gratis en bog fra vores butik. Du kan vælge mellem bogen "En ny tids revolutionære" om zapatisterne eller "Revolutionære Visioner" der diskurer visionerne for indretningen af et andet samfund. For hver bog om zapatisterne der gives væk, giver IFs Mexicogruppe 50 kr til zapatisterne. Tilbuddet gælder også, hvis det er dig selv, du melder ind, og du ikke allerede er medlem af IF. Tilbuddet gælder indtil 31. december 2011.